

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

77. An commorantes in terris Infidelium possint contrahere matrimonium,
non seruata forma Concilij Decretum Concilij publicatum fuerit, modò
tamen expulsis Catholicis Sacerdotibus non adsint PArochi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Sup. hoc in-
fra in Ref.
80. quamvis
ibi copula
non inter-
uenit pro
hoc casu.

matrimoniale ducere, vel ad dotem addere. Ita ille: qui etiam subdit, si contrahentes clandestinè tempore contractus intentionem habuere se obligandi eo modo, quo possunt, manere obligatos, non quidem in ratione contractus matrimonialis, cum nullus fuerit; sed in ratione sponsalium, propter promissionem singularem in actu illo reperit; & ideo diximus, minorem sexdecim annorum solemniter profitentem, non manere voto solemniter ligatum, attento decreto Concilij Tridentini, manere tamen voto simplici castitatis adstrictum, si tempore professionis intentionem habuit se obligandi eo modo, quo potest. Quod tamen ego iterum limito, dummodò talis Professus tempore profitendi intentionem determinauerit ad profitentiam, paupertatem, & obedientiam eo modo sibi possibili. Hæc Texeda.

4. Quod tamen etiam, quoad hoc vltimum, non admittit Sanch. n. 6. Quia contractus externus omninò nullus est; intentio autem sola sine actu externo valido intentionis significatio non potest obligare ad sponsalia, quæ sunt contractus inter homines. Nec obstat dicere, in matrimonio virtute claudi sponsalia, & ex alia parte adesse legitimam intentionem: quia, quando explicatur intentio inter puberes per sola verba de presenti; consensus de futuro sub eo inclusus omninò corrui: unde sola manet intentio destituta signo aliquo extrinseco sufficienti ad producendam obligationem inter homines. Nec est simile de professione: quia obligatio voti simplicis est in ordine ad Deum, cui omne cor patet; quare sola intentio sufficiens fuit ad obligandum. Unde ex his puto, vtramque sententiam, quoad omnia, tam Texedæ, quam Sanch. probabilem esse.

RESOL. LXXVII.

An commorantes in terris Infidelium possint contrahere matrimonium, non seruata forma Concilij Tridentini? Et docetur, & si in aliqua ciuitate Decretum Concilij publicatum fuerit, modo tamen expulsi Catholicis Sacerdotibus non adsint Parochi proprii, valide coram Hæretico predicante, vel sine predicante matrimonium contrahi. Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 30.

Sup. hoc in
Ref. seq. 5.
Ex superius
& seq. & in-
fra in Ref.
89. §. Nota
secundo.

§. 1. AD hoc dubium satis quidem practicabile sic responder Pontius de matr. lib. 5. c. 9. num. 7. Mihi fit valde verisimile eos, qui inter infideles commorantur, vel mercium congregandarum causa, vel alia ratione, aut inter Turcas captiui detinentur, etiam si ex his locis sint oriundi, in quibus promulgatum & receptum est Tridentini Decretum, nõ teneri contrahere iuxta formam à Concilio præscriptam. In eo enim casu locum habet Episcopica, deficit enim lex contrariæ, & vitiosa esset observatio legis, cum vel compellendi essent vitam seruare cælibem, vel auferendum illis, quod in remedium infirmitatis est, matrimonium. Cutandum illis tamen, vt seruent antiquas leges Ecclesiasticas quoad fieri potest, scilicet testes adhibendo, quibus probari cõiugia possint: instrumenta etiam de eo publica conficiendo, quandoquid nec Parochi copia, nec denunciationibus, ac benedictionibus Ecclesiasticis locus: factò etiam examine sufficienti, an illis obstat aliud Canonicum impedimentum. Hæc Pontius.

2. Nota verò quod ex rationibus supradictis Stephanus Banny in Theol. moral. part. 1. tract. 12. de matrim. clandestino, quæst. 1. & Layman lib. 5. tract. 10. part. 2. cap. 4. num. 7. docent, et si in aliqua ciuitate,

Decretum Concilij publicatum fuerit, modo tamen in locis expulsi Catholicis Sacerdotibus non adsint Parochi proprii, valide coram Hæretico predicante, vel sine predicante matrimonium contrahi: quia veri scilicet in huiusmodi euentu dispensare ob Preteritum inopiam. Secundò cum in eorum defectu, ex reuertiæque, Concilij Tridentini sanctio sententia, horret à recto credere matrimonij capessendi libertatem impeditam esse. Verùm oporem hanc opinionem à Summo Pontifice declarari, cum Doctores communiter asserant nullum matrimonium inter Catholicos validè esse contractum sine Parocho & testibus.

RESOL. LXXVIII.

Ex Belgio ad locum, vbi Tridentinum non est receptum, aliqui transferunt, vt ibi matrimonium clandestinum contraherent, queritur, an parum validum?

Et cursum deducitur, quod in consuetudine opinionum illa est amplectenda, quæ fauet valori matrimonij. Et quid est dicendum de matrimonio Christianorum in terris Turcarum habitantium, an valide contrahant sine Parocho, & testibus?

Et quid de matrimonio Hæreticorum, non quidem in locis, vbi Tridentinum non est promulgatum, sed vbi iam promulgatum est, & adhuc est Parocho Catholicis, qui possit assistere matrimonio, an valeat vbi contractum ab Hæreticis sine Parocho, & testibus? Queritur etiam, an tale matrimonium valeat celebratum coram predicante, & Ministro hæretico, sine predicante, & absolute sine vilo Ministro & Parocho? Et in §. Respond. huius Ref. alij casus circa hoc resoluntur ex Declaratione Sacre Congregationis. Ex part. 11. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 46.

§. 1. DE hoc casu à confessario contrahenti ex Belgio per litteras interrogatus fuit, quæ adducebat duas meas Resolutiones, in quibus affirmatiua, & negatiua sententia haberetur, & quidem pro negatiua maximam vim affert decisio Sacre Congregationis ibi à me adducta; unde hanc difficultatem pertractat Dicalillus de Sacram. tom. 3. tract. 10. disp. 3. dub. 6. num. 42. vbi me citato sic ait. Addendum præterea videri posse cum Sanchez, Rebello, & Coninch locis citatis, adhuc verum esse, validè contrahi matrimonium ab incolis loci, in vbo Tridentinum viget, in loco, in quo non viget, etiam si de transferent ob finem clandestinè contrahendi, quidquid in contrarium dicant non pauci, quos refert Sanchez, supra num. 29. in qua re potest eundem Sanchez sequitur Pontius, quem refert, & sequitur Diana 3. part. tract. 6. resol. 28. in fine, & non solum validè, sed licitè posse fieri seruando in aliis ius antiquum. Quamuis enim in eum finem transferent, vt non obligentur Tridentini decreto, quo obligabantur in proprio loco, cuius erant incolæ, non ideo obligatio legis ad ipsos, & cum ipsis transfertur ad locum, quò sunt profecti, neque censentur propriè id facere in fraudem legis. Habent enim ius eundi ad illum alium locum, qui autem vitur iure suo, non censentur operari in fraudem: neque bona, aut mala intentio etiam si sufficiat ad excusandum, vel committendum peccatum, sufficit ad annullandum, vel validandum actum, cum intentio maneat in mente, neque effectum influat in opus externum. Ac proinde si matrimonium seclusa ea intentione esset validum, etiam cum illa validum esset. Post hæc scripta